

Витяг з джерел для посібника «Християнське життя і служіння»

5—11 ЛИПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 11, 12

«Якого поклоніння Єгова очікує»

it «Душа»

Служити всією душею. Слово «душа», як уже згадувалося, зазвичай стосується всієї людини. Все ж у деяких віршах сказано, що слід шукати і любити Бога, а також служити йому «всім своїм серцем і всією своєю душею» (Пв 4:29; 11:13, 18), а в Повторення Закону 6:5 написано: «Люби Єгову, Бога свого, всім своїм серцем, всією своєю душею та всією своєю силою». Ісус заохочував служити не лише всією душею і силою, а й «всім своїм розумом» (Мр 12:30; Лк 10:27). Виникає запитання: навіщо окремо згадувати ці поняття, якщо душа включає їх усіх? Розгляньмо приклад. Людина може продати себе (свою душу) в рабство і стати власністю свого пана. Але це не означає, що вона буде служити пану із запалом, від усього серця, і прагнути в усьому йому догоджати. Людина може не скеровувати всіх своїх сил і думок на те, щоб сприяти інтересам свого пана. (Пор. Еф 6:5; Кл 3:22.) Тож серце, розум і сила, очевидно, згадуються для того, щоб наголосити на цих поняттях і показати, що про них не можна забувати у служінні Богові, якому ми належимо, і його Синові, який віддав за нас своє життя як викуп. Служити Єгові всією душею означає присвячувати йому всього себе — все своє тіло, всі сили, вміння і бажання. (Пор. Мт 5:28—30; Лк 21:34—36; Еф 6:6—9; Флп 3:19; Кл 3:23, 24.)

it-1 84, абз. 3, англ.

Жертовник

Ізраїльтяни мали стерти з лица землі всі язичницькі жертовники і знищити священні стовпи

та палі, які зазвичай стояли поруч (Вх 34:13; Пв 7:5, 6; 12:1—3). Ізраїльтянам не можна було переймати такі форми поклоніння, а також спалювати у вогні своїх дітей, як це робили ханаанці (Пв 12:30, 31; 16:21). В Ізраїлі мало бути не багато жертовників, а лише *один* — жертовник для поклоніння одному правдивому Богові. Цей жертовник мав стояти в місці, яке вибере Єгова (Пв 12:2—6, 13, 14, 27; порівняйте це з тим, що у Вавилоні лише богині Іштар було поставлено 180 жертовників). Ізраїльтяни отримали наказ побудувати жертовник з необтесаного каміння після того, як перейдуть Йордан (Пв 27:4—8). Ісус Навин побудував його на горі Евал (ІсН 8:30—32). Після розподілу завойованої землі племена рувимівців, гадівців і половина племені Манасії збудували біля ріки дуже великий жертовник. Через це інші племена обурилися, але вони заспокоїлися, коли дізналися, що цей жертовник був не ознакою відступництва, а свідком їхньої вірності Єгові, правдивому Богу (ІсН 22:10—34).

Духовні перлини

it-1 925, 926, англ.

Геризім, гора

Невдовзі після завоювання Ая, згідно з вказівками, які дав Мойсей, ізраїльські племена під керівництвом Ісуса Навина зібралися біля гір Геризім та Евал. Там ізраїльтянам було прочитано, які благословення вони отримують, якщо будуть слухатися Єгови, і які прокляття їх очікують, якщо вони не слухатимуться його. Племена Симеона, Левія, Юди, Іссахара, Йосипа та Веняміна стояли перед горою Геризім. Левіти з ковчегом угоди були в долині, а шість інших племен стояли перед горою Евал (Пв 11:29, 30; 27:11—13; ІсН 8:28—35). Очевидно, що племена, які стояли перед горою Геризім, відповідали на слова благословення, що

лунали в їхній бік, а інші племена відповідали на слова прокляття, які лунали в бік гори Евал. На думку декого, благословення зачитували в бік гори Геризім через те, що вона красивіша і плідорідніша, ніж кам'яниста гора Евал. Однак Біблія про це нічого не говорить. Закон зачитували вголос «перед цілим збором ізраїльтян, у тому числі перед жінками, дітьми і чужинцями, які жили серед них» (Існ 8:35). Увесь цей величезний збір, який стояв перед обома горами, міг чути ці слова. Мабуть, це було можливим (принаймні частково) завдяки чудовій акустиці в цій місцевості. (Див. ЕВАЛ, ГОРА.)

12—18 ЛИПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 13—15

«Як Закон відображав турботу Єгови про бідних»

it-2 1110, абз. 3, англ. Десятина

Очевидно, була ще інша десятина, друга десятина, яку щороку виділяли для інших цілей, не пов'язаних напряму з підтримкою священників-левітів (хоча якусь частину з неї левіти таки отримували). Як правило, ізраїльські сім'ї використовували цю десятину на свої потреби під час відзначення щорічних свят. Якщо ізраїльтянин жив дуже далеко від Єрусалима і йому важко було перевезти цю десятину, її можна було поміняти на гроші, які у свою чергу використовувалися на покриття витрат сім'ї під час радісних святих зборів (Пв 12:4—7, 11, 17, 18; 14:22—27). У кінці кожного третього і шостого року семирічного суботнього циклу цю десятину використовували не для покриття витрат під час свят, а для левітів,

чужинців, вдів і сиріт, які жили по сусідству (Пв 14:28, 29; 26:12).

it-2 833, англ. Суботній рік

Суботній рік називався «роком звільнення [євр. *гашшеміттá*]» (Пв 15:9; 31:10). У цей рік землю зовсім не обробляли, вона відпочивала, тобто була звільнена (Вх 23:11). Також звільнення отримували боржники. Було оголошено «звільнення на честь Єгови». Хоча існують різні погляди, деякі коментатори вважають, що в цей рік насправді боргів ніхто не скасовував. Швидше той, хто давав у борг, не повинен був вимагати від свого брата-єврея повернення боргу, оскільки цього року він не отримував доходу від землеробства. А от від чужинця вимагати повернення боргу дозволялося (Пв 15:1—3). На думку деяких рабинів, не можна було вимагати повернення позички, яку давали бідному брату, аби допомогти йому. Але з боргами в ділових справах все було по-іншому. Ці рабини твердять, що I ст. н. е. Гіллель ввів процедуру, згідно з якою той, хто давав у борг, міг звернутися до суду і, зробивши певну заяву, захистити свою позику від неповернення (Пятікнижие и гафтарот. Москва — Иерусалим, 1999. С. 1175).

it-2 978, абз. 6, англ. Раб

Закони, що регулювали стосунки між рабом і паном. В Ізраїлі становище раба-єврея відрізнялося від становища раба, який був чужинцем або поселенцем. Раб-неєврей вважався власністю пана і міг перейти у спадок від батька до сина (Лв 25:44—46). А раба-єврея мали звільнити на сьомий рік його служби або в ювілейний рік — залежно від того, який рік наступав раніше. До раба-єврея необхідно

було ставитися як до найманого робітника (Вх 21:2; Лв 25:10; Пв 15:12). Єврей, який продавав себе в рабство чужинцеві, члену його сім'ї чи поселенцю, в будь-який час він міг викупити сам себе, або ж його міг викупити той, хто мав на це право. Викупна ціна залежала від того, скільки років залишалося до ювілейного року або до сьомого року його служби (Лв 25:47–52; Пв 15:12). Відпускаючи на волю раба-єврея, пан мав дати йому подарунок, щоб колишньому рабові було легше почати нове життя (Пв 15:13–15). Якщо раб став служити в пана, будучи одруженим, то його дружину теж слід було відпустити. Якщо ж пан сам дав йому дружину (очевидно, чужинку, яка не мала права вийти на волю на сьомий рік рабства), то вона і її діти належали панові. У такому випадку раб міг вирішити лишитися у свого пана. Пан мав проколоти йому вухо шилом на знак того, що раб служитиме йому до кінця свого життя (Вх 21:2–6; Пв 15:16, 17).

Духовні перлини

мОб 1.4 31

Запитання читачів

Чого вчить нас заборона у Вихід 23:19: «Не будеш варити ягняти в молоці його матері»?

Цей наказ Мойсеєвого Закону, котрий тричі згадується в Біблії, може допомогти нам зрозуміти, що Єгова вважає правильним. Він також свідчить про співчуття та ніжність Бога і підкреслює його огиду до фальшивого поклоніння (Вихід 34:26; Повторення Закону 14:21).

Варити козеня чи інше маля в молоці його матері протиприродно. Бог подбав про те, щоб у мамі було молоко, завдяки якому дитинча могло б жити і рости. Ва-

риту молоду тваринку в молоці матері, за словами одного науковця, означало б «зневажати встановлений та освячений Богом зв'язок між матір'ю і малям».

Крім того, дехто припускає, що язичники, намагаючись викликати дощ, варили молоду тварину в молоці матері. Якщо так було насправді, то цей наказ захищав ізраїльтян від безглузких жорстоких релігійних звичаїв докатолишніх народів. Мойсеїв Закон конкретно забороняв ізраїльтянам ходити за звичаями тих народів (Левит 20:23).

Зрештою, цей особливий закон показує ніжне співчуття Єгови. Мойсеїв Закон дійсно містив багато подібних заборон щодо жорстокості над тваринами і застерігав від протиприродних дій. Наприклад, Закон забороняв жертвувати тварину, якщо вона не була з матір'ю принаймні сім днів. Не дозволялося різати тварину з її малям в один і той же день. Також не можна було брати з гнізда птаху з її пташенятами або яйцями (Левит 22:27, 28; Повторення Закону 22:6, 7).

Отже, Закон — це не лише складний збірник наказів і заборон. Принципи, поміщені у ньому, допомагають нам вкорінювати в собі високу моральну свідомість, щоб віддзеркалювати чудові риси Єгови (Псалом 19:8–12).

19—25 ЛИПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 16—18

«Принципи справедливого суду»

it-1 343, абз. 5, англ.

Сліпота

Викривлення правосуддя корумпованими суддями приврівнюється до сліпоти. У Законі

неодноразово засуджується упередження, а також хабарі й подарунки, які за-сліплюють суддю і не дають йому судити безсторонньо і справедливо. «Хабар за-сліплює того, хто судить мудро» (Вх 23:8). «Хабар засліплює мудрого» (Пв 16:19). Хоч би яким праведним і проникливим був суддя, він може — свідомо чи несвідомо — винести неправильне рішення, якщо отримає подарунок від когось причетного до справи. Однак засліпити людину може не тільки хабар, а й власні почуття. Тому в Божому законі передбачливо зазначалося: «Не ставай на бік якоїсь людини тільки тому, що вона вбога, чи тільки тому, що вона багата» (Лв 19:15). Суддя міг співчувати бідному або прагнути визнання народу, але йому не можна було виносити багатому обвинувальний вирок тільки через те, що той багатий (Вх 23:2, 3).

it-2 511, абз. 7, англ.

Число

Два. Число два часто вживається в правовому контексті. Якщо показання двох свідків узгоджувалися між собою, це додавало ваги свідченню. Щоб підтвердити якусь справу, свідчення мали дати два або навіть три свідки. Той самий принцип діє і в християнському зборі (Пв 17:6; 19:15; Мт 18:16; 2Кр 13:1; 1Тм 5:19; Єв 10:28). Бог і сам керувався цим принципом, представляючи свого Сина людям як Спасителя. Ісус сказав: «У вашому ж Законі написано: “Свідчення двох осіб правдиве”. Отже, про себе свідчу я сам, а також мій Батько, який мене послав» (Ів 8:17, 18).

it «Священик»

Обов'язок пояснювати Божий закон лежав перш за все на священиках. Крім того, вони відігравали важливу роль у судових справах в Ізраїлі. Вони допомагали суддям

у своїх містах, а також брали участь у розгляді особливо складних справ, якщо суд якогось міста не міг винести присуд (Пв 17:8, 9). У випадку нерозкритого вбивства вони співпрацювали зі старійшинами міста і стежили за виконанням процедури, завдяки якій з міста знімалася вина в пролитті крові (Пв 21:1, 2, 5). Якщо в якогось чоловіка з'явилися ревності і він звинувачував свою дружину в подружній зраді, її слід було привести до святині, і там священик мав виконати встановлену процедуру, під час якої Єгова давав зрозуміти, винна та жінка чи ні (Чс 5:11—31). Люди мали з повагою ставитися до всіх судових рішень, які виносили священики та призначені судді; неповага і непокора каралися смертю (Чс 15:30; Пв 17:10—13).

Духовні перлини

it-1 787, англ.

Вилучення

За Мойсеєвим законом, людину могли покарати смертю лише в тому випадку, якщо проти неї свідчили принаймні двоє свідків (Пв 19:15). Ці свідки мали першими кидати каміння у винного (Пв 17:7). Це показувало, що вони ревно обстоюють Божий закон і чистоту ізраїльського збору. Також це стримувало ізраїльтян від давання фальшивих, необдуманих і поспішних свідчень.

ВДОСКОНАЛЮМО СВОЄ СЛУЖІННЯ

Промова

it-1 519, абз. 4, англ.

Суд

Християнський збір. Хоча християнський збір не має судових повноважень від державної влади, він може вживати певних заходів щодо християн, які потребують духовного виправлення, і навіть вилучати їх зі

збору. За словами апостола Павла, збір (тобто його представники, наглядачі) має «судити своїх» — тих, хто до нього належить (1Кр 5:12, 13). Пишучи до зборів і наглядачів, Павло і Петро заклика́ли старійшин пильнувати за духовним станом збору і наставляти тих, хто повівся немудро чи ступив на хибний шлях (2Тм 4:2; 1Пт 5:1, 2; пор. Гл 6:1). Щодо людей, які спричиняли розбрат і сектантство, збір вживав заходів лише після другого попередження (Тит 3:10, 11). Однак закоренілих грішників слід було усунути, вилучити зі збору. Це було повчанням, яке показувало грішнику, що збір не дивиться крізь пальці на грішну поведінку (1Тм 1:20). Чоловікам, уповноваженим діяти в зборі як судді, Павло наказав розглядати такі питання, зібравшись разом (1Кр 5:1—5; 6:1—5). Їм слід було приймати звинувачення лише тоді, коли його підтверджували два чи три свідки, розглядати факти неупереджено і виносити рішення безсторонньо (1Тм 5:19, 21).

26 ЛИПНЯ — 1 СЕРПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 19—21

«Людське життя дорогоцінне для Єгови»

w17.11 14, абз. 4

Наслідуйте справедливість і милосердя Єгови

⁴ До шести міст-сховищ було легко дістатися. Єгова наказав ізраїльтянам вибрати по три міста на кожному боці річки Йордан. Для чого? Щоб утікач, хоч би де він був, міг швидко і без зайвих труднощів знайти сховок (Чис. 35:11—14). Дороги до міст-сховищ мали підтримуватися в доброму стані (Повт. 19:3). Згідно з юдейською

традицією, вздовж доріг були встановлені знаки, які вказували напрямок до міст-сховищ. Оскільки існували міста-сховища, той, хто ненавмисно когось вбив, не мусив втікати до чужого краю, де він міг піддатися спокусі і приєднатися до фальшивого поклоніння.

w17.11 15, абз. 9

Наслідуйте справедливість і милосердя Єгови

⁹ Одна з головних причин, чому існували міста-сховища, полягала в тому, щоб уберегти ізраїльтян від вини у пролитті крові (Повт. 19:10). Єгова любить життя, і він ненавидить «руки, що невинну кров проливають» (Присл. 6:16, 17). Він справедливий і святий Бог, тому не дивиться крізь пальці навіть на випадкове вбивство. Щоправда, людині, яка скоїла ненавмисне вбивство, виявляли милосердя. Усе ж вона мала розповісти про свою справу старійшинам. Якщо вони визнавали вбивство випадковим, то людина повинна була залишатися в місті-сховищі аж до смерті первосвященника. Можливо, їй доводилось жити там решту свого життя. Такі серйозні наслідки допомагали ізраїльтянам розуміти, що людське життя священне. Щоб шанувати свого Життєдавця, їм необхідно було уникати всього, що могло загрожувати життю їхніх ближніх.

it «Кров»

Бог дав людині право втішатися життям, а якби хтось забрав це життя, то мав би відповідати перед Богом. Це стало очевидним після того, як Каїн вбив Авеля. Тоді Бог сказав йому: «Кров твого брата кличе до мене з землі» (Бт 4:10). Якщо людина ненавидить свого брата, бажаючи йому смерті, або зводить на нього клепки чи дає проти нього фальшиві свідчення,

наражаючи цим його життя на небезпеку, то стає винною у пролитті крові, бо посягала на життя свого ближнього (Лв 19:16; Пв 19:18–21; 1лв 3:15).

Духовні перлини

it-1 518, абз. 1, англ.

Суд

Судові справи розглядали при брамах міста (Пв 16:18; 21:19; 22:15, 24; 25:7; Рт 4:1). Мова йде про відкритий простір всередині міста біля брами. Там народу читали Закон і оголошували накази (Не 8:1–3). Оскільки протягом дня через брами проходило багато людей, неподалік від брами було легко знайти свідка для залягодження якихось цивільних справ, як-от продажу майна. Місцерозташування суду при брамах надавало справам публічності, що спонукувало суддів розглядати їх добросовісно і справедливо. Очевидно, біля брам було відведене зручне місце для судових засідань (Йв 29:7). Самуїл ходив у Бетель, Гілгал та Міцпу і «в усіх цих містах судив Ізраїль». Також він судив ізраїльтян у Рамі, де він жив (1См 7:16, 17).

2—8 СЕРПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 22, 23

«Як Закон відображав турботу Єгови про тварин»

it-1 375, 376, англ.

Тягар

У давні часи для перенесення вантажів часто використовували тварин. Якщо ізраїльтянин бачив, що осел його ворога впав під ношею, то йому не дозволялося пройти повз, а треба було «допомо[гти] ворогу розв'ючити його» (Вх 23:5).

it-1 621, абз. 1, англ.

Повторення Закону, книга

У книзі Повторення Закону говориться, що ізраїльтяни мали добре ставитися до тварин. Наприклад, заборонялося забирати птаха, який висиджував пташенят, оскільки інстинктивне бажання зберегти своє потомство робило його легкою здобиччю. Птаха слід було відпустити, а пташенят можна було забрати собі. Дорослий птах міг ще раз вивести потомство (Пв 22:6, 7). Не можна було впрягати осла в одне ярмо з биком, щоб слабша тварина не знесилася (Пв 22:10). Також не слід було зав'язувати рота бику, коли він молотив зерно. Іншими словами, заборонялося мучити тварину, не даючи їй можливості поїсти зерна, яке було так близько до неї і на молотіння якого вона витрачала сили (Пв 25:4).

w03 15.10 32, абз. 1, 2

«До чужого ярма не впрягайтесь»

ЯК ВИ бачите на цій ілюстрації, верблюду й волу зовсім нелегко орати разом. Ярмо, котре на них одягли, розраховане на дві однакові за розміром та силою тварини, і тому верблюду й волу доводиться важко. Піклуючись тягловими тваринами, Бог сказав ізраїльтянам: «Не будеш орати воллом і ослом разом» (Повторення Закону 22:10). Той самий принцип стосується і вола та верблюда.

Зазвичай рільник не обтяжував так свою худобу. Але якщо в нього не було двох волів, він міг запрягти в ярмо тих тварин, яких мав. Мабуть, саме це і вирішив зробити рільник XIX сторіччя, котрого ви бачите на ілюстрації. Через різницю у розмірі й вазі слабшій тварині доводиться напружуватись, аби не відставати, а сильніша мусить тягнути більший тягар.

Духовні перлини

it-1 600, англ.

Борг, боржник

Борг — те, що взяте в позику; фінансове чи інше зобов'язання. У стародавньому Ізраїлі борги брали здебільшого через фінансові труднощі. Стати боржником вважалося нещастям; боржник, по суті, ставав рабом позикодавця (Пр 22:7). Тому ізраїльтяни отримали наказ виявляти щедрість і безкорисливо позичати зuboжілому братові. Не можна було наживатися на його біді, вимагаючи від нього відсотки (Вх 22:25; Пв 15:7, 8; Пс 37:26; 112:5). Але чужинцю ізраїльтянин міг позичати під відсотки (Пв 23:20). Юдейські коментатори стверджують, що ця вказівка стосувалася не тих чужинців, які опинялися в нужді, а тих, хто потребував грошей на ділові справи. Зазвичай чужинці перебували в Ізраїлі лише тимчасово, багато хто з них займався торгівлею. Тож логічно, що їм під силу було заплатити відсотки,— особливо з огляду на те, що вони теж позичали іншим гроші під відсотки.

9—15 СЕРПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 24—26

«Як Закон відображав турботу Єгови про жінок»

it «Жінка»

Навіть у законах щодо військової служби брались до уваги потреби чоловіка і дружини. Одружившись, чоловік на цілий рік звільнявся від військової служби, завдяки чому в подружжя могла з'явитися дитина, яка б стала потіхою для матері в час відсутності чоловіка і особливо в разі його загибелі на війні (Пв 20:7; 24:5).

it «Збирання залишків урожаю»

Вказівка залишати залишки врожаю заохочувала ізраїльтян бути щедрими, безкорисливими і покладатися на благословення Єгови; вона йшла на добро бідним і при цьому аж ніяк не потурилася лінощам. Ця вказівка допомагає ліпше зрозуміти Давидові слова: «Я не бачив, щоб праведний був покинутим або щоб його діти просили хліба» (Пс 37:25). Навіть бідні завжди могли прогудувати себе, якщо, користуючись правом, яке надавав Закон, важко працювали; ні вони, ні їхні діти не мусили жебрати хліба.

w11 1.3 23

Чи ви знаєте?

Коли у стародавньому Ізраїлі помирав чоловік, не залишивши по собі сина, його брат мав одружитися з вдовою, яка народила б спадкоємця і продовжила родовід покійного чоловіка (Буття 38:8). Згодом цей звичай, який називається левіратом, увійшов до Мойсеєвого закону (Повторення Закону 25:5, 6). З історії Боаза, описаної в книзі Рут, видно, що коли в померлого чоловіка не залишалося братів, то обов'язок левірату мав виконати інший родич по лінії померлого (Рут 1:3, 4; 2:19, 20; 4:1—6).

Люди дотримувалися левірату і за днів Ісуса. Це підтверджують слова з Марка 12:20—22, де садукєї посилаються на цей звичай. Єврейський історик першого століття Йосиф Флавій говорить, що завдяки левірату зберігалося не лише ім'я роду. У сім'ї залишалася земля і майно, якими могла користуватись також вдова. В давнину жінка не мала права на чоловікову власність, але її дитина, народжена від левірату, успадковувала те, що належало померлому.

Духовні перлини

it «Розлучення»

Свідоцтво про розлучення. Те, що з бігом часу ізраїльтяни почали зловживати правом на розлучення, не означає, що від самого початку розлучитися було легко. Чоловік мав зробити кілька формальних кроків. Він був зобов'язаний написати відповідний документ — «свідоцтво про розлучення». Це свідоцтво він мав дати своїй дружині і «віді[слати] її зі свого дому» (Пв 24:1). Хоча в Біблії більше нічого не повідомляється про цю процедуру, вона, очевидно, вимагала, щоб чоловік звернувся до вповноважених осіб, які могли вмовити пару помиритися. На підготовку свідоцтва і офіційне оформлення розлучення йшов певний час, завдяки чому чоловік мав нагоду ще раз обдумати своє рішення. Для розлучення потрібна була вагома підстава, і, коли вимог Закону належно дотримувалися, вони стримували від поспішного розірвання шлюбу і захищали права та інтереси дружини. Біблія не повідомляє, що саме писали у «свідоцтві про розлучення».

16—22 СЕРПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 27, 28

«Ви не уникнете всіх цих благословень»

w10 15.12 19, абз. 18

Отримуйте благословення через Царя, яким керує Божий дух!

¹⁸ Слухатись, звісно, означає зважати на сказане в Слові Бога і на духовний харч від нього (Матв. 24:45). Це також пов'язане з послухом Богові та його Сину. Ісус гово-

рив: «Не кожен, хто каже до мене: “Господи, Господи”, увійде в царство небесне, а тільки той, хто *чинить волю мого Батька*, який на небі» (Матв. 7:21). А слухатися Бога — значить охоче підкорятися встановленому ним устрою, тобто християнському зборові з призначеними старійшинами, «людьми, які стали дарами» (Еф. 4:8).

w01 15.9 10, абз. 2

Чи благословення Єгови здійсняться на тобі?

² Єврейське дієслово з Повторення Закону 28:2, перекладене як «слухатимешся», вказує на постійну дію. Члени народу Єгови повинні не просто слухати Бога час від часу, виконання його наказів має бути невід'ємною частиною їхнього життя. І тільки тоді на них здійсняться Божі благословення. Єврейське слово, перекладене як «здійсняться»,— це мисливський термін, який часто має значення «наздоганяти» або «досягати».

w10 15.9 8, абз. 4

Наполегливо шукаймо благословення Єгови

⁴ Як ізраїльтяни повинні були виявляти послух? Божий Закон показував, що Єгова засмучувався, коли його народ не служив йому «у радості та в добрі серця». (*Прочитайте Повторення Закону 28:45—47*). Єгова гідний не просто того, щоб ми слухалися його наказів з почуття обов'язку. Адже послух з примусу виявляють навіть тварини і демони (Марка 1:27; Як. 3:3). Щира слухняність Богові є виявом любові. З такою слухняністю пов'язана радість, яка походить від віри в те, що заповіді Єгови не обтяжливі і що він «винагороджує тих, хто його наполегливо шукає» (Євр. 11:6; 1 Ів. 5:3).

Духовні перлини

it «Межовий знак»

Закон Єгови забороняв пересувати межові знаки (Пв 19:14; див. також Пр 22:28). Той, хто пересував «межовий знак свого ближнього», був проклятий (Пв 27:17). Оскільки землевласники, як правило, жили з урожаю своєї землі, пересунути межовий знак означало б частково позбавити іншу людину засобів для існування. У давні часи такий учинок вважався крадіжкою (Йв 24:2). Однак безпринципні люди йшли на такий злочин, і за днів Осії князі Юди порівнювалися до тих, хто пересуває межу (Ос 5:10).

23—29 СЕРПНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 29, 30

«Служити Єгові не складно»

w09 1.11 31, абз. 2

Єгова дав нам право вибору

Чи важко дізнатись, чого Бог вимагає від нас, і пізніше виконувати це? Мойсей сказав: «Ця заповідь, що я сьогодні наказую тобі, не тяжка вона для тебе, і не далека вона» (вірш 11). Єгова не очікує від нас неможливого. Його вимоги завжди розсудливі і кожен в силі їх виконувати. До того ж про них нескладно довідатись. Нам не потрібно підніматися «на небо» чи іти «на той бік моря», аби дізнатись, яка його воля (вірш 12, 13). Біблія чітко показує, що слід робити (Михея 6:8).

w09 1.11 31, абз. 1

Єгова дав нам право вибору

«МЕНЕ часто охоплювала якась незрозуміла тривога — я боялась, що зраджу

Єгову». Це слова однієї християнки, котра думала, що через важке дитинство її життя приречене на невдачу. Невже ми безсилі щось змінити? Ні. Бог Єгова подарував людям свободу волі, тому ми самі можемо вибирати свій життєвий шлях. Єгова хоче, щоб ми приймали правильні рішення, і у своєму Слові, Біблії, він каже нам, як це робити. Розгляньмо натхнені Богом слова Мойсея, які містяться у Повторенні Закону, розділ 30.

w09 1.11 31, абз. 4

Єгова дав нам право вибору

Чи важливо для Єгови, що ми вибираємо? Так, важливо! Керований Божим духом, Мойсей написав: «Вибери життя» (вірш 19). Як це зробити? Мойсей пояснює, що треба «любити Господа, Бога свого... слухатися голосу Його та... линути до Нього» (вірш 20). Якщо ми розвиваємо любов до Єгови, то охоче слухаємось його і залишаємось відданими за будь-яких обставин. Поводячись так, ми вибираємо життя, тобто вже сьогодні йдемо найкращим шляхом і маємо надію на вічне життя в прийдешньому новому світі (2 Петра 3:11—13; 1 Івана 5:3).

Духовні перлини

it «Вухо»

Через своїх служителів Єгова говорив, що у впертих, неслухняних ізраїльтян «закриті» або «необрізані» вуха (Єр 6:10; Дії 7:51). Вони немовби затикали чимось вуха, щоб не чути. Тому Єгова дозволив, щоб їхній духовний слух притупився, адже він відкриває вуха для розуміння і слухняності лише тим, хто його шукає (Пв 29:4; Рм 11:8). Апостол Павло передрік, що деякі люди, які називають себе християнами, відступлять від правдивої віри. Вони не

бажатимуть чути правду з Божого Слова, а волітимуть слухати фальшивих вчителів, які б «влещували їм вуха», тобто говорили щось приємне (2Тм 4:3, 4; 1Тм 4:1). Також у Біблії говориться, що людині може «задзвеніти» у вухах, коли вона чує приголомшливу новину, особливо новину про якесь лихо (1См 3:11; 2Цр 21:12; Єр 19:3).

30 СЕРПНЯ — 5 ВЕРЕСНЯ

СКАРБИ З БОЖОГО СЛОВА | ПОВТОРЕННЯ ЗАКОНУ 31, 32

«Чого нас вчать образні вислови з натхненої пісні»

w20.06 10, абз. 8, 9

«Допоможи мені цілим серцем боятися твого імені»

⁸ Перед тим як ізраїльтяни увійшли в Обіцяний край, Єгова сказав Мойсею записати слова особливої пісні (Повт. 31:19). А Мойсей навчив цієї пісні ізраїльтян. **(Прочитайте Повторення Закону 32:2, 3.)** Як видно з 2-го і 3-го віршів, Єгова не хоче, щоб його ім'я замовчували і вважали надто святим, щоб вимовляти. Він хоче, щоб це ім'я знали всі розумні створіння. Яку ж честь мали ізраїльтяни — вони вчилися про Єгову і його славне ім'я! Те, чого навчив Мойсей, зміцняло і відсвіжало їх, як дрібний дощ траву. Про що нам треба пам'ятати, щоб наше навчання справляло такий самий вплив?

⁹ У розмовах з людьми під час служіння від дому до дому або в громадських місцях показуймо їм у Біблії Боже особисте ім'я, Єгова, пропонуємо їм чудову літературу, показуймо цікаві відео, звертаймо увагу на матеріали на нашому веб-сайті, які звеличують Єгову. На роботі, у школі або під час подорожей шукаймо нагод го-

ворити про нашого Бога і про те, яким він є. Коли ми розповідаємо людям про те, що Єгова задумав для землі і людства, то наш Бог, можливо, відкриється для них по-новому. Розповідаючи іншим правду про нашого люблячого Батька, ми сприяємо освяченню його імені. Ми спростовуємо наклеп на Єгову і брехню про нього, в яку люди, можливо, вірили. Ми навчаємо людей істин, які зміцнюють їх і відсвіжають. Жодні інші істини не мають такої сили (Ісаї 65:13, 14).

w09 1.5 14, абз. 4

Образні вислови в Біблії. Чи ви їх розумієте?

Єгова також порівнюється з неживими предметами. Його описано як «Скелю Ізраїлеву» і «твердиню» (2 Самуїла 23:3; Псалом 18:3; Повторення Закону 32:4). Що тут є спільною ознакою? Подібно до великої скелі, яку ніхто не в змозі зрушити чи похитнути, Бог Єгова може стати для нас надійним джерелом безпеки.

w01 1.10 9, абз. 7

Виховуйте дітей, беручи приклад з Єгови

⁷ Подивімося, як Єгова виявляв любов у стосунках з ізраїльтянами. Описуючи Божу любов до молодого ізраїльського народу, Мойсей ужив дуже зворушливу ілюстрацію: «Як гніздо своє будить орел, як ширяє він понад своїми малятами, крила свої простягає, бере їх, та носить їх він на рамені крилатім своїм,— так Господь Сам провадив [Якова]» (Повторення Закону 32:9, 11, 12). Аби навчити пташенят літати, орлиця «гніздо своє будить», тобто б'є та махає крилами, щоб малята звідти вилетіли. Коли ж пташеня врешті вискакує з гнізда (а такі гнізда часто

бувають звиті на високих скелях), мати ширяє над малюком. Коли дитинча наближається настільки близько до землі, що може розбитися, орлиця кидається під нього й несе «на рамені крилатім своїм». Подібно і Єгова з любов'ю піклувався про новонароджений ізраїльський народ. Він дав ізраїльтянам Мойсеїв Закон (Псалом 78:5—7). Відтоді Бог дбайливо охороняв їх, будучи готовим у разі потреби негайно прийти на допомогу.

Духовні перлини

w04 15.9 27, абз. 11

Цікаві думки з книги Повторення Закону

31:12. На зібраннях збору діти повинні сидіти з дорослими і старатися слухати та навчатись.